

BYENS LYS

'The city's Light'

Alfonso Wolbert

Een documentair fotoverhaal over een microkosmos binnen de vrijstaat Christiania in Kopenhagen dat een lichtend voorbeeld wil zijn voor de wereld.

Inhoudsopgave

3	Een vrijstaat in transitie
5	Streetart (I)
7	Pusher street
9	Byens Lys
11	Elsa
14	Lars
19	Skjold
22	Drieluik
25	Streetart (II)
26	Vrijheid voorbij grenzen
28	Informatie

"Beste gast van Christiania,

Door de jaren heen is de aanwezigheid van extreem gewelddadige bendes in een zodanige mate toegenomen dat de gemeenschap van Christiania heeft besloten om Pusher Street te sluiten.

Het hele gebied zal in de komende tijd een transformatie ondergaan, en we dromen ervan een levendige culturele omgeving te creëren die ten goede komt aan kinderen en volwassenen.

We zullen nieuwe speelplaatsen bouwen, zitplaatsen creëren en de basis leggen voor een nieuwe levendige culturele winkelstraat die iedereen ten goede komt. We beginnen met het renoveren van riolering, water- en elektriciteitsvoorzieningen.

De gemeenschap van Christiania"

Een Vrijstaat in Transitie

Christiania, een anarchistische vrijstaat, bevindt zich op een kantelpunt. De kleurrijke gemeenschap in het hart van Kopenhagen worstelt met externe druk om te conformeren en interne uitdagingen om haar idealen te behouden. Deze fotografische documentaire belicht de complexe overgang vanuit drie generaties bewoners, met als centraal decor de iconische bioscoop Byens Lys.

Elsa, een van de pioniers, reflecteert op het ontstaan van Christiania als toevluchtsoord voor vrijheid en verzet. **Lars**, een huidige bewoner, deelt zijn ervaringen van het hedendaagse leven en de spanningen tussen idealen en modernisering. **Skjold**, een jonge danser, ziet kunst als sleutel tot verbinding en het voortleven van Christiania's kernwaarden.

Door de verhalen van deze bewoners ontvouwt zich een bredere thematiek: de strijd om vrijheid in een wereld waarin gemeenschappen onder druk staan om zich te conformeren aan heersende normen. Byens Lys fungeert daarbij als microkosmos, waar hoop, creativiteit en veerkracht samenkomen. Deze serie daagt de kijker uit om na te denken over de balans tussen autonomie en conformiteit in een veranderende samenleving.

Street art - Een kleurrijk welkom

Verhalen van herinnering, protest en creativiteit: De kleurrijke kunstwerken in Christiania trekken bezoekers aan, maar belichten ook de kernwaarden van vrijheid en de uitdagingen van een veranderende gemeenschap

Street art (I)

De kleurrijke graffiti trekt bezoekers en biedt een fotogeniek beeld. Maar achter deze kunst ligt een diepere, complexere gemeenschap. De levendige muren vertellen slechts een deel van het verhaal, gericht op toeristen. Hoewel street art door de overheid wordt gepromoot, roept dit vragen op. Doet dit beeld recht aan de oorspronkelijke idealen van vrijheid en zelfexpressie? Of maakt het Christiania commerciëler en oppervlakkiger? De kunstwerken symboliseren zowel de aantrekkingskracht van de plek als de spanning tussen identiteit en aanpassing aan een veranderende wereld.

Pusher Street - Vrijheid versus Conformiteit

Graffiti op de opgebroken Pusher Street symboliseert de spanning tussen anarchistische vrijheid en conformiteit. Het beeld illustreert hoe Christiania zich staande houdt in een tijd van fysieke en sociale transitie.

Pusher Street

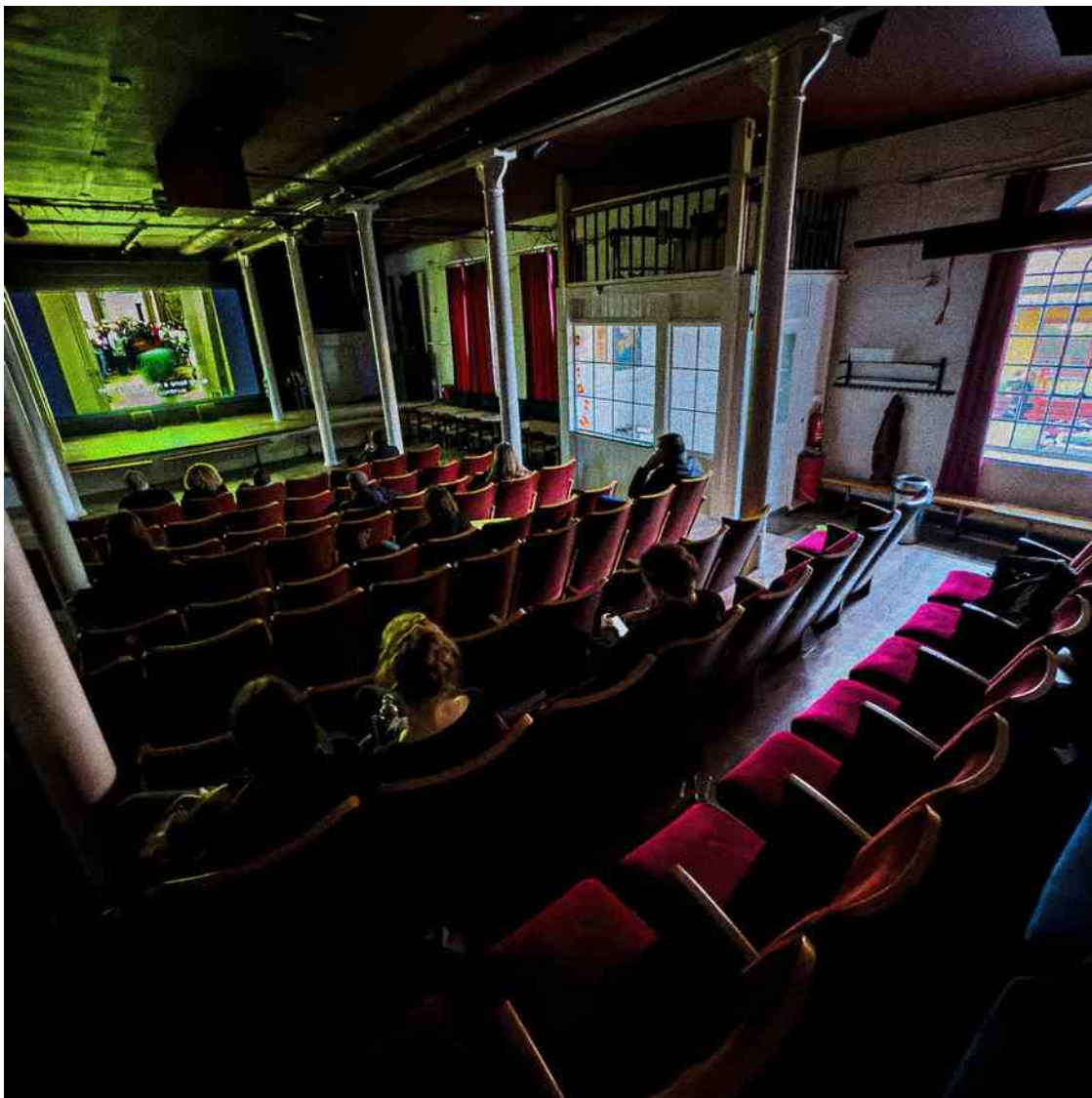
Pusher Street, ooit het kloppende hart van Christiania's anarchistische identiteit, ondergaat een transformatie. De weg, berucht en beroemd als symbool van vrijheid en illegale handel, is nu opgebroken. Dit is meer dan een fysieke verandering: het markeert een diepgaande verschuiving in de essentie van de vrijstaat.

De afbeelding van kleurrijke graffiti tegen een achtergrond van bouwpuin toont de botsing tussen idealen en de onvermijdelijke invloed van een wereld die vraagt om regulering en conformiteit.

De graffiti, met haar nadruk op individualiteit en eigenzinnigheid, contrasteert scherp met de ordelijkheid die de 'normalisering' met zich meebrengt. De stenen en leidingen symboliseren het systematische herstructureren van een gemeenschap die ooit draaide op het afwijzen van regels. Dit proces roept vragen op over de toekomst: hoe kan een plek die gebouwd is op anarchistische principes zichzelf opnieuw definiëren in een veranderende samenleving?

Deze foto is een momentopname van een breuklijn tussen twee werelden. Het laat zien hoe de kernwaarden van vrijheid en zelfbeschikking op de proef worden gesteld door externe druk en interne spanningen.

Christiania beweegt zich tussen verleden en toekomst, en Pusher Street is het toneel waar deze strijd het meest zichtbaar wordt.

Byens Lys - Echo van de vrijstaat

Het ongepolijste interieur van de bioscoop, met gestapeld hout en functionele eenvoud, weerspiegelt de kernwaarden van Christiania. Het dient als centrum voor cultuur en verbinding binnen en buiten de gemeenschap..

Byens Lys

Byens Lys, letterlijk "Het Licht van de Stad," staat symbool voor de ziel van Christiania. De bioscoop, ooit een militair magazijn, is nu een plek waar kunst, cultuur en gemeenschap samenkomen. Hier worden films vertoond, voorstellingen opgevoerd en ontmoetingen georganiseerd. Maar Byens Lys is meer dan een culturele hub; het is een microkosmos van de idealen die Christiania definieerden: vrijheid, samenwerking en creativiteit.

Boven de bioscoop leeft een wooncommune die deze idealen dagelijks belichaamt. De bewoners delen ruimtes, middelen en verantwoordelijkheden, en strijden samen om de plek in stand te houden. De vervallen steigers rond het gebouw symboliseren

zowel de fysieke uitdagingen als de vastberadenheid van de gemeenschap. Het gebouw heeft onderhoud nodig, maar het straalt ook een tijdloze authenticiteit uit die niet verloren mag gaan.

Byens Lys is een toevluchtsoord in een wereld die steeds meer gericht is op efficiëntie en consumptie. Het biedt een alternatief perspectief, een plek waar verbinding en creativiteit centraal staan. Terwijl Christiania worstelt met de druk van 'normalisering,' blijft Byens Lys een bastion van wat deze vrijstaat uniek maakt. Het is een plek waar verleden, heden en toekomst samenkomen in de zoektocht naar een nieuwe vorm van vrijheid.

Een warm thuis - Oorsprong en Trots

Elsa, een van de eerste bewoners, toont foto's en boeken over Christiania's ontstaan. Haar verhaal weerspiegelt de idealen van vrijheid en verzet die de basis vormen van deze gemeenschap.

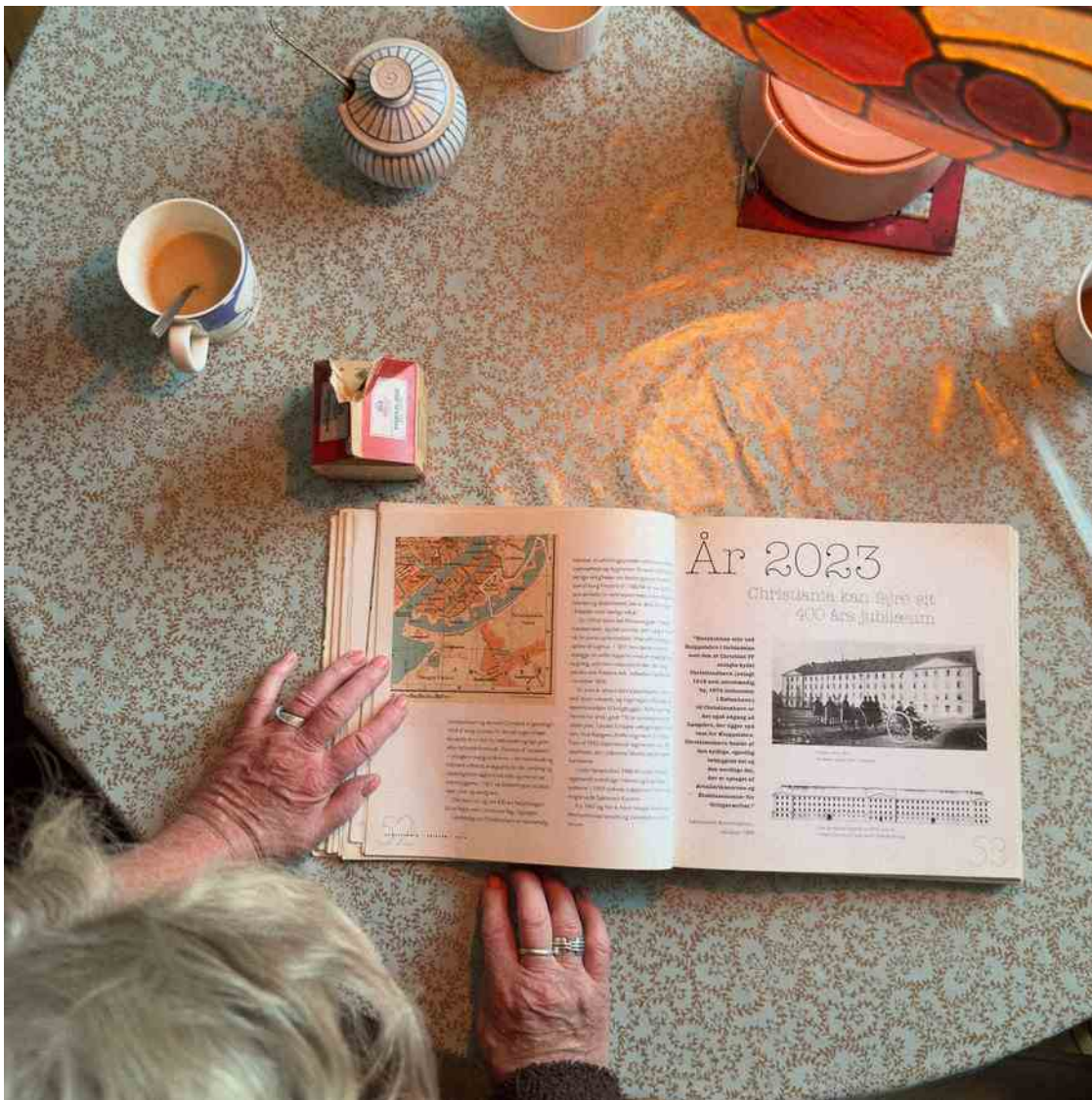
Een Levensverhaal Gevormd door Vrijheid

Elsa zit aan de keukentafel in haar huis in Christianshavn, Kopenhagen. De ruimte is warm en persoonlijk, met schilderijen aan de muur en een boek over Christiania binnen handbereik. Ze schenkt thee in terwijl ze vertelt over de oorsprong van de vrijstaat, een plek die ze beschrijft als een droom en een strijd.

“Het was een andere tijd,” begint ze, met een mengeling van nostalgie en vastberadenheid in haar stem. Ze vertelt hoe ze, samen met haar toenmalige partner Kim en een groep vrienden, in 1971 een gat in het hek maakte en de verlaten legerplaats binnentrok. De slechte woonomstandigheden in Christianshavn en de idealen van de provo-beweging waren hun drijfveer. Het voelde niet als moed, legt ze uit, maar als een noodzakelijke stap. “We wilden iets creëren dat anders was, iets dat ons de ruimte gaf om te leven zoals wij dat wilden.”

Haar verhalen worden ondersteund door de oude foto's en boeken die ze tevoorschijn haalt. Ze wijst naar een vergeelde afbeelding van een jongere versie van zichzelf, lachend met Kim en hun vrienden. “Dit was onze start,” zegt ze, terwijl ze zichtbaar geraakt wordt door de herinnering.

ELSA

Kim - De eerste stap

Kim, Elsa's partner destijds, herinnert aan het begin van Christiania. Gedreven door slechte woonomstandigheden in Christianshavn en provo-idealen, trokken zij en vrienden de legerplaats binnen en vestigden de vrijstaat.

Elsa's zoon was het eerste kind dat in Christiania werd geboren. "We waren een gemeenschap," zegt ze, "niet perfect, maar wel verbonden." Ze vertelt over de uitdagingen van die tijd: de constante dreiging van ontruiming, het gebrek aan voorzieningen, en de interne conflicten. Maar ook over de idealen die hen bijeenhiielden: vrijheid, gelijkheid en samenwerking. Vandaag kijkt Elsa met gemengde gevoelens naar de transitie die Christiania doormaakt. Ze begrijpt de druk om te veranderen, maar vreest dat de kernwaarden van de vrijstaat verloren gaan.

"Christiania was nooit bedoeld om 'normaal' te worden," zegt ze. "Het ging om een andere manier van leven, los van de regels van de buitenwereld." Terwijl de thee afkoelt, kijkt Elsa naar buiten. Haar ogen weerspiegelen zowel trots als een vleugje melancholie. "Wat wij begonnen, leeft nog steeds," zegt ze zacht. "Maar het is aan de nieuwe generatie om te bepalen wat het wordt."

Reflecties op Nu

Lars zit in een eenvoudige stoel bij het raam in de bioscoop Byens Lys. Het zachte licht dat door de oude, stoffige ramen valt, omlijst zijn gelaat. Hij is een man van weinig woorden, maar zijn aanwezigheid is onmiskenbaar krachtig. De verweerde werkoverall die hij draagt, vertelt het verhaal van fysieke arbeid, van toewijding aan een gemeenschap die hem dierbaar is. Lars is al decennia lang een van de vaste bewoners van de commune boven de bioscoop.

“Byens Lys is een bijzondere plek,” begint hij. “Het is meer dan een bioscoop. Het is een plek waar we samenkomen, praten, creëren en dromen. Een ruimte waar we niet hoeven te voldoen aan de verwachtingen van de buitenwereld.”

De ruimte waar hij zit, weerspiegelt de rauwe eerlijkheid van Christiania. Een kachel, stapels hout, een tafel met kringen van kopjes koffie. De muren zijn kaal, de vloer versleten, maar het gevoel van gemeenschap is tastbaar. Het is een plek waar je je niet hoeft te verantwoorden, waar je mag zijn wie je bent.

De afgelopen jaren is er veel veranderd in Christiania. Waar ooit anarchistische vrijheid de boventoon voerde, is nu een groeiende druk om te “normaliseren.” De overheid zet in op toerisme, op sociale acceptatie. Maar Lars ziet die verandering met gemengde gevoelens. “Er is niets mis met verbetering,” zegt hij, “maar niet als dat betekent dat we onze ziel kwijtraken. Het gaat niet alleen om de gebouwen of de straten, maar om de mensen, de idealen.”

LARS

Het Nu - authenticiteit versus 'normaliseren'

Lars deelt zijn visie op het leven in Christiania. Zittend in Byens Lys bespreekt hij de spanning tussen idealen en de uitdagingen van renovatie en modernisering.

Volharding - Bouwstenen van de toekomst

Lars staat tussen de rommel en het puin van Byens Lys. Zijn werk symboliseert de strijd om idealen te behouden, ondanks uitdagingen. Het beeld belichaamt hoop en het collectieve streven naar vernieuwing.

Buiten, tussen het puin en de rommel rond Byens Lys, praat Lars verder. Hij houdt een glas koffie in zijn hand, terwijl hij overziet wat nog gedaan moet worden. Het is een wirwar van oude spullen, kapotte stoelen en roestige buizen. Voor sommigen een teken van verval, voor Lars een werk in uitvoering. "Het is makkelijk om dit als chaos te zien," zegt hij. "Maar voor mij is het een proces. Dit alles heeft potentie. Het is niet perfect, maar het is echt."

Hij wijst naar een stapel stenen en stukken hout. "Mensen buiten Christiania begrijpen niet altijd wat hier gebeurt. Ze zien de rommel, de graffiti, maar niet de connectie tussen ons. Deze plek is gebouwd op samenwerking, op een gedeelde visie.

Dat laten we niet zomaar los."

Lars erkent dat het soms een uitdaging is. "Er zijn dagen dat je denkt: waar doe ik het voor? Maar dan zie je iemand een stap zetten, een idee uitwerken, en dat geeft energie. Het is de moeite waard."

Het interview sluit af met een moment van reflectie. Lars kijkt naar de toekomst, naar wat er nog mogelijk is. Zijn stem is vastberaden, maar niet zonder een vleug melancholie. "We hebben hier iets speciaals opgebouwd. Het is onze verantwoordelijkheid om dat te beschermen. Niet voor onszelf, maar voor iedereen die gelooft in een wereld waarin vrijheid meer betekent dan een woord."

Vrije kunst - Verbinden door Authenticiteit

Skjold, een jonge danser, benadrukt hoe kunst mensen kan verbinden en idealen, juist nu, levend houdt. Hij koos voor Christiania vanwege de authenticiteit en vrijheid, in contrast met de kunstmatige buitenwereld.

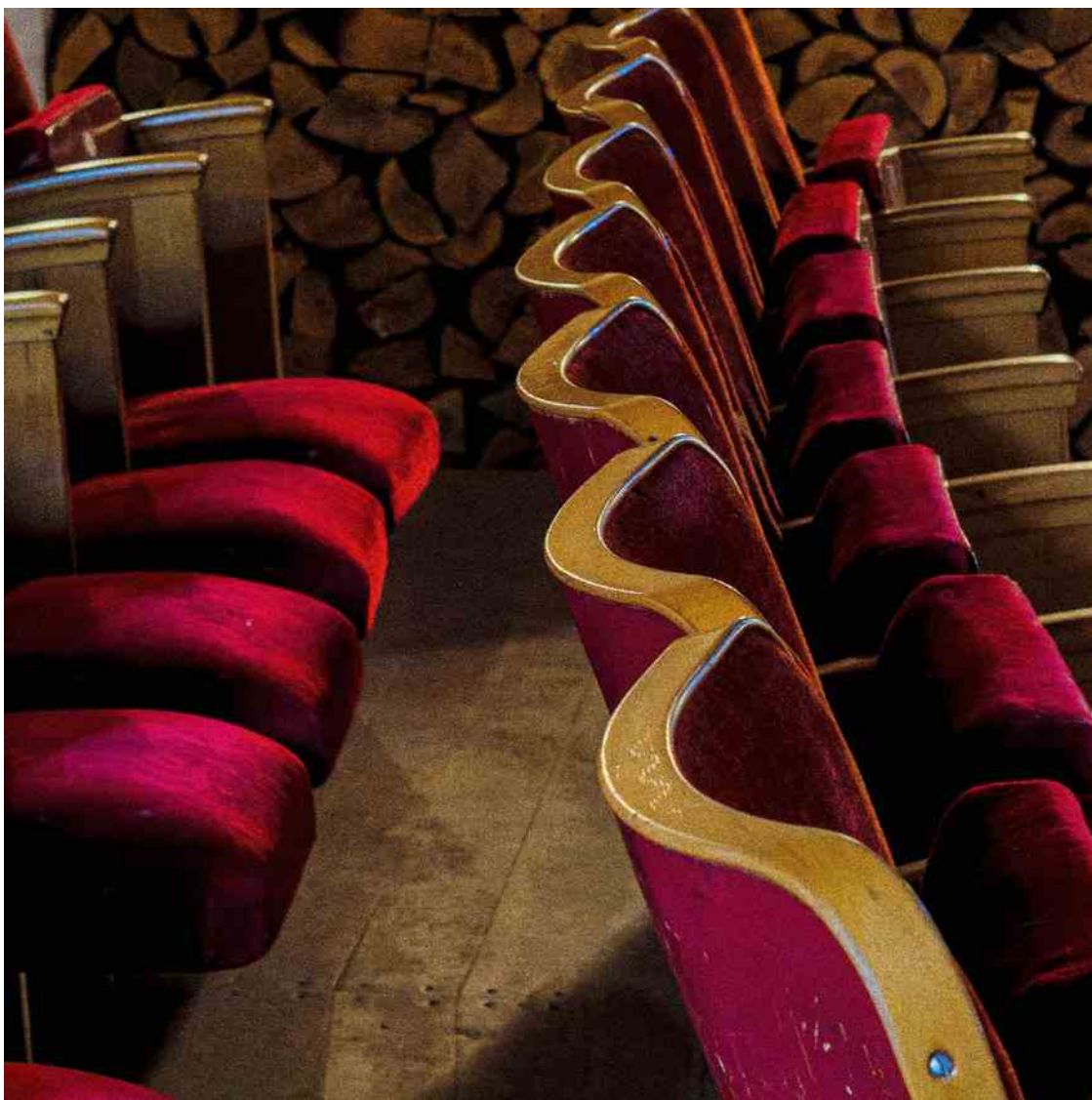
Dans voor Verbinding

“Ik woon hier nu bijna drie maanden,” begint Skjold, terwijl hij ontspannen aan tafel zit in de woonruimte van zijn gemeenschap. Zijn stem is zacht, maar vastberaden. “Wat mij direct raakte aan Christiania is het gevoel van verbondenheid. Iedereen groet elkaar hier. Het klinkt misschien klein, maar het maakt me echt gelukkig. Het voelt alsof ik deel uitmaak van iets groters.”

Skjold groeide op in een groot gezin en leerde van jongs af aan wat het betekent om samen te leven. “Die dynamiek herken ik hier weer,” zegt hij. “Christiania biedt een gemeenschap waar mensen echt naar elkaar omkijken. Het voelt als een veilige haven, vooral in een wereld die steeds onrustiger lijkt te worden. Dat geeft me een soort rust.” Hij beschrijft hoe de eenvoud en directheid van het leven in Christiania hem inspireren. “Hier is alles zoals het is. Functioneel. Het hoeft niet gepolijst te zijn. Bijvoorbeeld het hout dat naast de kachel ligt in Byens Lys – het ligt daar gewoon omdat het praktisch is. Die authenticiteit vind ik prachtig, en het beïnvloedt mijn manier van denken.”

Skjold is danser en beeldend kunstenaar. Hoewel hij nog geen voorstellingen heeft gegeven in Christiania, voelt hij dat deze plek hem diep raakt. “De esthetiek van Christiania – rauw, eerlijk – sluit aan bij hoe ik kunst wil maken. Het hoeft niet perfect te zijn. Het gaat om betekenis, om eerlijkheid.” Tijdens het gesprek reflecteert hij op de toekomst. “De jongere generaties hebben niet dezelfde hippie-idealen als de oprichters. Voor ons gaat het meer om het nu en de toekomst. Wat kunnen we bijdragen? Hoe behouden we de kernwaarden van vrijheid en tolerantie, terwijl de wereld om ons heen verandert?”

SKJOLD

Skjold's Reflectie - Podium voor Verandering

Skjold zit op het toneel van Byens Lys, zijn pose zelfverzekerd maar introspectief. Hier zoekt hij naar een balans tussen persoonlijke expressie en de idealen van een gemeenschap die verandering omarmt

Op het toneel zit Skjold met zijn hoofd rustend op zijn hand. Zijn pose, introspectief en ontspannen, verradt zijn artiestenbestaan en zijn vertrouwdheid met het "on stage" zijn. Het beeld doet denken aan Rodins "De Denker" – een moment van zelfreflectie, gevangen in een tijdloze ruimte.

Skjold wijst op de spanningen in de wereld – politieke instabiliteit, sociale ongelijkheid – en hoe Christiania daarin een unieke rol speelt. "Dit is een plek waar je kunt ontsnappen aan die chaos. Hier is het simpel: je leeft samen, zorgt voor elkaar en respecteert elkaars ruimte. Dat is iets wat de wereld nodig heeft." Toch is hij realistisch over de toekomst van Christiania.

"Ik denk dat het oude Christiania langzaam zal verdwijnen. Dat voelt pijnlijk, maar verandering is onvermijdelijk. Wat belangrijk is, is dat we de kernwaarden blijven koesteren. Anders verliezen we wat deze plek zo bijzonder maakt."

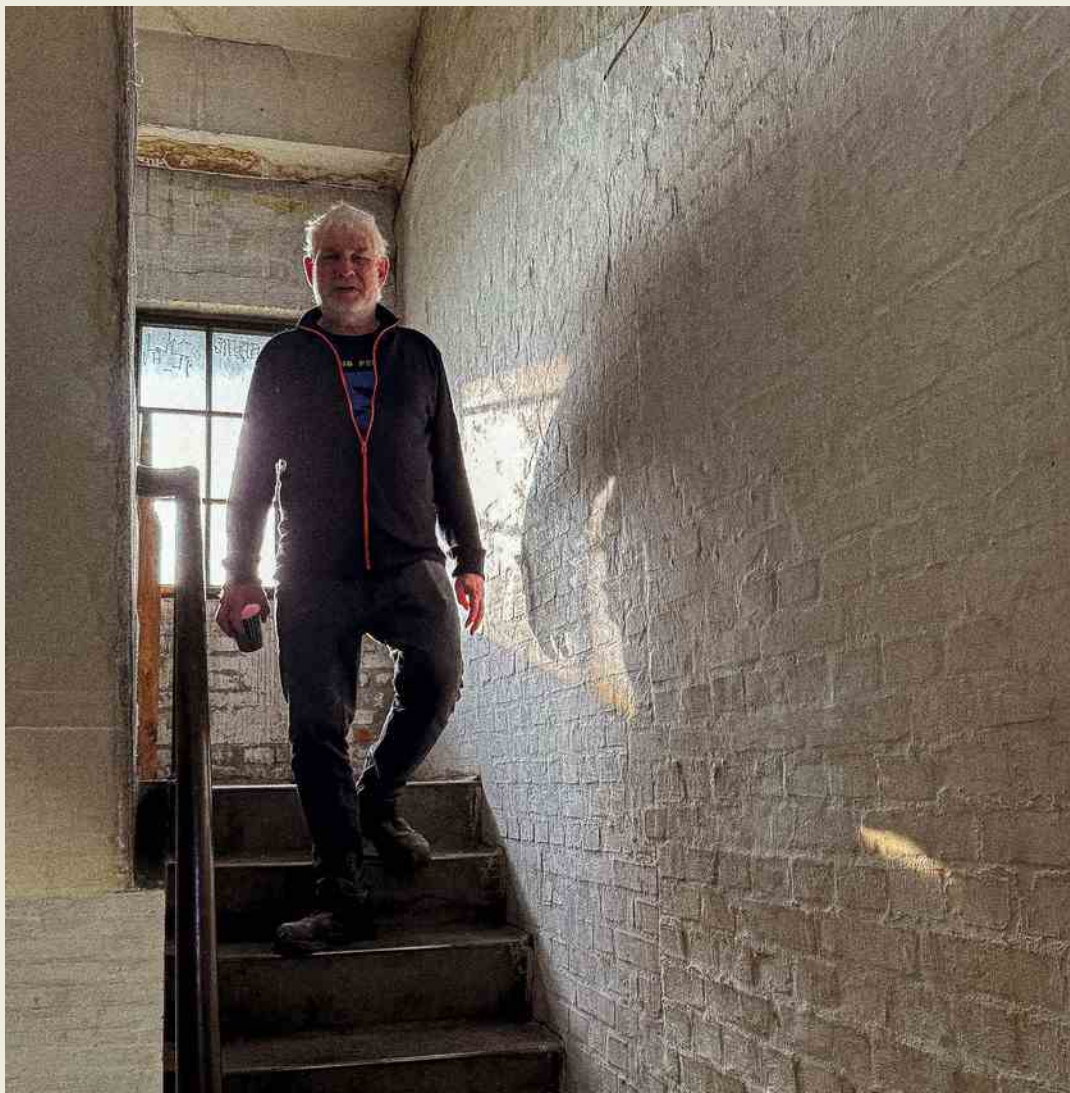
Voor Skjold is Christiania niet alleen een thuis, maar ook een baken van hoop. "Het laat zien dat een andere manier van leven mogelijk is. Hier kun je even loskomen van de haast en complexiteit van de buitenwereld. Het herinnert eraan wat écht belangrijk is: verbondenheid, respect, en een diepgeworteld gevoel van vrijheid. Misschien is dat de kracht van Christiania – dat het je uitnodigt om te reflecteren. Niet alleen op jezelf, maar ook op de wereld om je heen".

Drieluik - " Verleden, Heden en Toekomst"

De verhalen van Elsa, Lars en Skjold onthullen de unieke balans tussen verleden, heden en toekomst, en benadrukken de blijvende kracht van vrijheid, verdraagzaamheid en individuele expressie.

Elsa, Lars en Skjold, weerspiegelen het verleden, heden en de toekomst van Christiania. Elsa herinnert aan de idealen waarmee de vrijstaat begon: vrijheid en verdraagzaamheid. Lars toont de uitdagingen en veerkracht van vandaag in een wereld die steeds meer vraagt om aanpassing. Skjold kijkt vooruit en stelt vragen over identiteit en verandering, terwijl hij verbinding zoekt met de onrustige wereld buiten Christiania. Hun verhalen roepen op tot een wereld waarin vrijheid, verdraagzaamheid, individuele ontplooiing en vrede de basis vormen voor samenleven, geïnspireerd door de idealen van deze unieke gemeenschap.

Street art - Christiania bekend kleur

De graffiti verbeeldt verlies, onrecht, vervagende anonimiteit en blijvende strijd voor vrijheid. Een reflectie op Christiania's kernwaarden in een gemeenschap onder druk van verandering en toerisme.

Street art (II)

De graffiti en schilderijen tonen de kernwaarden en spanningen binnen Christiania. Ze vertellen verhalen over vrijheid, anarchistische idealen en actuele uitdagingen voor deze unieke vrijstaat.

De eerste afbeelding toont een jongen, verscholen achter stenen van de recent opgebroken Pusher Street. Deze combinatie roept vragen op over verlies, onrecht en de impact van veranderingen binnen de gemeenschap. Het werk benadrukt dat vrijheid fragiel is en verdedigd moet worden.

De tweede afbeelding toont een afbladderde muurschildering van een fotografeerverbod. Het vervagen van de verf symboliseert het loslaten van oude regels, terwijl toeristen de anonimiteit van bewoners steeds meer verstoren.

De derde afbeelding draagt de leus "Free Palestine," een symbool van blijvende strijd voor vrijheid en rechtvaardigheid, passend bij Christiania's anarchistische waarden.

Doelstelling Christiania

"Het opbouwen van een zelfbesturende gemeenschap, waar elk individu vrij kan zijn om zich te ontplooiën, maar met verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap. Deze gemeenschap moet economisch zelfstandig zijn en de gezamenlijke structuur moet voortdurend aantonen dat psychologische en fysieke vervuiling kan worden voorkomen".

Sven, Kim, Ole en Jacob,
13-11-'71

Vrijheid voorbij grenzen

Christiania staat op een kruispunt, een gemeenschap die ooit begon als een gedurfde stap naar vrijheid en zelfbestuur. In een wereld die opnieuw wordt geconfronteerd met verdeeldheid, onrecht en groeiende ongelijkheid, blijft de essentie van Christiania even relevant als in de jaren '70. Het zijn geen grootse idealen die het verschil maken, maar het dagelijkse streven naar verdraagzaamheid, gemeenschapszin en ruimte voor individuele ontplooiing.

Christiania laat zien dat een andere manier van samenleven mogelijk is. Het is een plek die de wereld eraan herinnert dat vrijheid niet hetzelfde is als individualisme en dat vrede begint met wederzijds begrip. Deze waarden zijn niet exclusief voor Christiania, maar een oproep aan ons allemaal om meer na te denken over hoe we leven en samenleven.

Terwijl de wereld zoekt naar oplossingen voor steeds grotere crises, kan Christiania een voorbeeld zijn: een plek waar verbinding wordt gekoesterd en waar de menselijke maat centraal staat. Het is geen nostalgie, maar een uitnodiging om te leren van een gemeenschap die durfde te dromen.

Nu, misschien meer dan ooit, is het tijd om opnieuw te kiezen voor de waarden die ons verenigen. Zoals Christiania ooit opriep: "Peace, love, happiness." Laten we die woorden waarmaken.

Alfonso Wolbert

Dankwoord

Met dank aan Elsa Lauritzen, Skjold Rambow en Lars Nygaard Jensen voor hun bereidheid om hun verhalen en ervaringen in Christiania te delen. Hun bijdragen vormden de basis voor dit project.

Mijn waardering gaat ook uit naar Steffie Reimers, die mij introduceerde in de wereld van documentaire fotografie, en Jeroen Toirkens, voor zijn begeleiding bij het opzetten van de expositie en zijn scherpe adviezen. Dankzij hem heb ik geleerd kritisch te blijven en keuzes te maken die het project versterken.

Daarnaast wil ik Marjon Steenbergem bedanken voor haar begeleiding tijdens de laatste fase van mijn opleiding aan de Fotovakschool. Haar adviezen en feedback hebben een belangrijke rol gespeeld bij de afronding van dit werk.

Dit project wordt gepresenteerd in een expositie in Nederland en in Christiania, Kopenhagen.

Alfonso Wolbert (1957)

is een documentair fotograaf met een achtergrond in architectuur en een passie voor verhalen die impact maken. Na een carrière als architect besloot hij zich te richten op fotografie als middel om maatschappelijke en ecologische vraagstukken te belichten. Zijn interesse in menselijke verhalen en zijn oog voor detail hebben geleid tot publicaties zoals zijn artikel over Ethiopië in PF Magazine (#8, 2024).

Alfonso staat bekend om zijn rustige en analytische benadering, waarbij hij situaties tot in de kern onderzoekt. Hij legt graag gelaagde verhalen vast die de kijker uitnodigen om stil te staan bij ongelijkheid, verdraagzaamheid, vrijheid en de relatie tussen mens, flora en fauna. Zijn streven is om met zijn beeldverhalen niet alleen te informeren, maar ook mensen aan te zetten tot nadenken en actie.

Als persoon is Alfonso gedreven en nieuwsgierig, met een diep respect voor de wereld om hem heen. Zijn foto's weerspiegelen niet alleen wat hij ziet, maar ook zijn overtuiging dat verandering begint met bewustwording.

"Fotografie is meer dan vastleggen; het is een middel om verandering te inspireren en verbinding te creëren"

Christiania, een anarchistische vrijstaat, bevindt zich op een kantelpunt. De kleurrijke gemeenschap in het hart van Kopenhagen worstelt met externe druk om te conformeren en interne uitdagingen om haar idealen te behouden.

Deze fotografische documentaire belicht de complexe overgang vanuit drie generaties bewoners, met als centraal decor de iconische bioscoop Byens Lys.